

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

VERTROUWELIJK

Minister

Directie
Directie Wetgeving En
Juridische Zaken

Ontworpen door
(10)(2a)
((10)(2a))

Mr-nummer
1669750-203846-WJZ

Datum document
01 April 2020

MR

Onderwerp: Spoedwet Covid-19

1 Korte samenvatting

De Ministers voor Rechtsbescherming en van JenV (hierna: J&V) willen een spoedwetsvoorstel bij de TK indienen dat maatregelen bevat in verband met de Coronacrisis.

Inhoud wetsvoorstel kort samengevat:

- a. Beslistermijnen voor bestuursorganen (dus bijvoorbeeld het CIZ) worden via een aanpassing van de Awb voor zolang de spoedwet duurt verlengd. In de spoedwet zelf is niet geregeld dat hij tijdelijk is.
- b. Het horen van – voor zover voor VWS relevant – Wvggz en Wzd-patiënten kan als fysiek horen echt onverantwoord is, plaatsvinden via beeldbellen en andere elektronische varianten. Ook voor verlenging van OTS en UHP op grond van de Jw is zo'n soort bepaling opgenomen.
- c. Daarnaast scherpt het spoedwetsvoorstel de grondslag voor de Noodverordeningen aan (is een wijziging van de Wet veiligheidsregio's) en bevat het spoedwetsvoorstel diverse typische J&V-onderwerpen op het terrein van strafrecht en vreemdelingenrecht. Over de voorstellen inzake het vreemdelingenrecht (agendapunt 11b) ontvangt u een afzonderlijk advies.

Beide ministers vragen instemming van de MR om het voorstel voor spoedadvies bij de Afdeling advisering van de Raad van State (RvS) aanhangig te doen maken.

Het wetsvoorstel is politiek gezien een risico:

Uit de spoedwet blijkt namelijk niet het tijdelijke karakter ervan; als de wet wordt ingevoerd zoals hij nu wordt voorgesteld, treedt hij in werking en is t.z.t. expliciete besluitvorming nodig om hem uit te zetten.

Politiek gezien is deze wijze van regelen een risico: het kabinet en de MP dragen uit dat het kabinet alles doet wat nodig is en daarbij steeds ook oog heeft voor de belangen van de burgers en er niet meer beperkingen worden opgelegd dan nodig. Dit wetsvoorstel legt onnodige beperkingen aan burgers op en maakt het bestuursorganen en rechters wel heel gemakkelijk om allerlei normale procedures naast zich neer te leggen; er wordt veel verder gegaan dan gelet op de crisis nodig is. Overigens verdient deze wijze van regelen ook vanuit juridisch oogpunt geen schoonheidsprijs.

Ter illustratie: verlenging beslistermijnen Awb:

Naar de mening van WJZ is dit een vrijbrief voor bestuursorganen om geen besluiten te nemen of daar eindeloos over te doen. De burger kan hier dan niets tegen doen omdat het wetsvoorstel ook regelt dat de burger niet naar de rechter kan wegens het uitblijven van een gevraagd besluit. Dit is een onnodige regeling; de Awb regelt nu al dat een bestuursorgaan in geval van overmacht meer tijd mag nemen, en die regeling is ook gedurende de Coronacrisis voldoende.

2 Advies

Niet instemmen met het wetsvoorstel, tenzij het op de volgende punten wordt aangepast:

1. In de wet zelf moet de tijdelijkheid van de wet expliciet zijn geregeld, zodat daar geen enkele twijfel over kan zijn.

Meer precies zou dat als volgt kunnen:

-In de wet zelf wordt bepaald dat de wet voor maximaal één jaar geldt, én
-in de wet wordt verder bepaald dat bij koninklijk besluit de afzonderlijke bepalingen eerder worden uitgezet (KB op voordracht van de minister die het aangaat), én
-(eventueel) in de wet zelf wordt ten slotte bepaald dat afzonderlijke bepalingen bij KB later mogen worden uitgezet, maar dan maximaal voor een half jaar (KB op voordracht van de minister die het aangaat).

2. De wijziging van de Awb moet geheel worden geschrapt.

De Awb regelt nu al dat een bestuursorgaan in geval van overmacht meer tijd mag nemen, en die regeling is ook gedurende de Coronacrisis voldoende.

NB: Ook AZ, BZK, IenW, EZK, LNV willen dit artikel geschrapt hebben.

SZW en Fin zijn met JenV voor dit artikel.

3. Te benadrukken dat u in de mvt de ambtelijk ingebracht passage, inhoudende dat ook in deze crisistijd Wvvgz/Wzd-patiënten zoveel mogelijk fysiek moeten worden gehoord en slechts bij hoge uitzondering via beeldbellen, absoluut in de mvt wilt hebben.

3 Relatie Regeerakkoord / overige akkoorden

n.v.t.

4 Toelichting

- **Het voorstel treft in hoofdstuk 1 een aantal maatregelen.. De belangrijkste maatregelen worden toegelicht.**
 - Art. 1.1 (*vanafnetbepaling overmacht bij beslistermijnen*)
Het wetsvoorstel regelt voor een bestuursorgaan dat (o.m.) bij het

nemen van een besluit op een aanvraag en het nemen van een beslissing op bezwaar de uitbraak van de coronacrisis als overmacht wordt aangemerkt. Dat heeft tot gevolg dat de beslistermijnen waarbinnen op een aanvraag, een bezwaarschrift of op een administratief beroep moet worden besloten, worden opgeschort zolang de overmacht/crisis duurt.

Wanneer op grond van overmacht bijvoorbeeld niet wordt besloten op een aanvraag bij het CIZ tot het nemen van een indicatiebesluit, kan de aanvrager niet in bezwaar en ook niet in beroep bij de rechter wegens niet tijdig beslissen, omdat de beslistermijn voor onbepaalde tijd is opgeschort en het bestuursorgaan op grond van de spoedwet dan dus niet in gebreke is. Het wetsvoorstel geeft hier geen voorziening voor en besteedt in de memorie van toelichting hier ook geen aandacht aan.

WJZ vindt dit een onnodige regeling omdat de huidige Awb al een regeling heeft voor overmachtsituaties zoals de Coronacrisis.

- *Art. 1.3 (mondelinge behandeling in burgerlijke en bestuursrechtelijke gerechtelijke procedures)*

Na ambtelijk overleg is in de MvT een passage opgenomen om het horen in het kader van de WWvvgz en Wzd nader te duiden. Daarmee wordt het belang van fysiek horen i.h.k.v. de aanvraag van een zorgmachtiging (Wvvgz) of rechterlijke machtiging (Wzd) benadrukt, vanwege de kwetsbaarheid van de beide doelgroepen, te meer wanneer gedwongen zorg wordt overwogen. De toelichting maakt duidelijk dat de eigen regelingen van de wetten betreffende fysiek horen, zij het in de rechtszaal, zij het thuis of in een instelling, óók gelden in coronatijden, tenzij gemotiveerd vastgesteld wordt door de rechter dat fysiek horen door betrokkene's individuele omstandigheden onverantwoord is. Pas dan komt men toe aan 'elektronisch' horen, waarbij beeldbellen weer met voorrang moet worden ingezet boven telefoneren zonder beeld.

- *Art. 1.4 (verlenging ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing)*

Voor het verlengen van ondertoezichtstellingen en machtigingen uithuisplaatsing (Jw) wordt voorgesteld deze mondeling te behandelen. De spoedwet regelt verder dat indien mondelinge behandeling niet mogelijk is, de rechter zonder behandeling een verlenging mag afgeven voor maximaal drie maanden. Deze bevoegdheid zal niet gelden voor machtigingen voor opname in een gesloten jeugdinstituut. Dit is wat WJZ betreft akkoord.

- **Weergave Ambtelijk voortraject, Behandeling Onderraad / Ministeriële Commissie, ontvangen opmerkingen andere departementen**

In het JIDO is door alle juridische directeurs ingebracht dat de spoedwet politiek zeer onhandig is en juridisch tekort schiet doordat uit de wet niet de tijdelijkheid blijkt.

- **Politieke ontwikkelingen**

Politiek gaat het wetsvoorstel veel te ver en zou in het land de gedachte

kunnen postvatten dat op ongepaste wijze gebruik gemaakt wordt van de crisissituatie. Het kabinet doet op dit moment een groot beroep op het vertrouwen van de burgers met alle verregaande (vrijheids)beperkende maatregelen die nu genomen worden. Het spoedwetsvoorstel in deze vorm straalt uit "sorry burger, maar de regering kan nu even geen rekening houden met jullie belangen".

Advies afgestemd met

De passage over de Wvvgz en Wzd is afgestemd met CZ; het artikel over de OTS en UHP (Jw) was al afgestemd met DJ.

(10)(2e) , (10)(2e) en (10)(2e)